

Pregled rasprava u kaznenom postupku K Rz – 2/2011, opt. Tomislav Merčep, čl. 120 OKZRH tijekom 2015. godine

27. siječnja 2015. godine – nastavak dokaznog postupka

Nakon utvrđivanja da su na raspravu pristupili svjedoci Zlatko Beganović i Zvonimir Bešenski, sudsko vijeće je riješilo da se glavna rasprava nastavlja.

1. svjedok Zlatko Beganović

Svjedok je izjavio da je u inkriminirano vrijeme bio pripadnik rezervnog sastava MUP-a te da je bio na ratištu u Pakračkoj Poljani. Opisao je kako je se nakon povratka sa ratišta u Topuskom, priključio dragovoljcima u Zagrebu te je unovačen na Velesajmu. Autobusima su prebačani u Pakračku Poljanu. U Poljani je prveo nekoliko dana, te je sudjelovao u kaciji u Filipovcu gdje je ranjen 5. prosinca 1991. U Pakračkoj Poljani je vidio Tomislava Merčepa koji im je održao motivacijski govor. Ne sjeća se tko mu je bio neposredni zapovjednik. Njemu Tomislav Merčep nije bio neposredni zapovjednik, a najvjerojatnije je bio zapovjednik te policijske postrojbe u Pakračkoj Poljani, jer su ljudi tako govorili. Bilo je rečeno da on provodi zapovjedi iz Zagreba.

Svjedoku su predloženi dokumenti iz fascikla "Dokumentacija postrojbe" vezani za njegovo ranjavanje.

2. svjedok Zvonimir Bešenski

Svjedok je izjavio da je u inkriminirano vrijeme bio pripadnik rezervnog sastava MUP-a te da je bio na ratištu u Pakračkoj Poljani. Pripadnik pričuvne policije je postao sredinom studenog 1991., javio se na Zagrebački velesajam gdje ga je primio Zvonimir Trusić, prošao je obuku u Svetošimunskoj te je poslije otišao na ratište u Pakračku Poljanu. Učestovao je u akciji u Filipovcu. U Poljani, kao ni na Velesajmu nije vidio Tomislava Merčepa.

26. veljače 2015. godine – nastavak dokaznog postupka

1. svjedok Miro Bajramović

Svjedok je izjavio da je u Pakračkoj Poljani bilo je zarobljenih osoba koje su likvidirane. Njihovih imena se ne može sjetiti, no Tomislav Merčep nije davao naloge niti za njihovo uhićenje niti za likvidacije, ali je za sve to znao, jer je bio tamo. Svjedok je na upit imena ubijenih i nestalih iz optužnice odgovorio da zna Stevana Brajenovića jer je zbog njegovog odvođenja na Velesajam osuđen na tri godine zatvora. Dodao je da ga je na Velesajmu preuzeo Munib Suljić, a uhitili su ga po naredbi Stipe Mandarela. Stipe Mandarelo je naredio i dovođenje Miloša Ivoševića, Rade Pajića i Marka Grujića, svjedok ne zna što je dalje bilo sa privedenima. Pokojni Mandarelo je uglavnom postupao samostalno, nije se volio ni sa kim savjetovati, govorio je da je on strateg postrojbe i da on zna što treba raditi. Svjedok se izjavio da je u Pakračkoj Poljani u postrojbi bio Aleksandar Antić zvani "Saša" za kojeg je čuo da je likvidiran, mada ne zna tko je to naredio i učinio.

Na posebno pitanje svjedok je osporio pojedine dijelove novinskog članka objavljenog u *Feral Tribunu* 1. rujna 1997., izjavivši da isti nije autorizirao te su neki navodi preneseni pogrešno.

Zapažanja:

Svjedočenje Mire Bajramovića nije popraćeno jer o nastavku rasprave u 11h nije obaviještena javnost.

14. travnja 2015. godine – odgođena rasprava

Na Županijskom sudu u Zagrebu odgođena rasprava protiv okr. Tomislava Merčepa, jer se na raspravu nisu odazvali pozvani svjedoci novinari: Davor Butković i Gordan Malić, na okolnosti njihovog novinskog izvještavanja o zločinima u Pakračkoj Poljani te ulozi okr. Tomislava Merčepa. Davor Butković se nije odazvao, a Gordan Malić nije zaprimio poziv. Stoga je sud naredio njegovo privođenje na slijedeću raspravu zakazanu za 13. svibanj.

13. svibanj 2015. godine – nastavak dokaznog postupka

Rasprava je trebala početi u 9 ujutro, ali kako se svjedoci opet nisu pojavili, a ni policija nije uspjela privesti novinara Davora Butkovića, predsjednik vijeća je odredio nastavak rasprave u 13h te naložio dovođenje oba svjedoka po policiji.

1. svjedok Gordan Malić

Svjedok obrane, pozvan u vezi sa člankom koji je objavljen u Jutarnjem listu od 4. srpnja 2011., "*Pustio ubojice, ali sudjeluju u izradi Kaznenog zakona*", u kojem se piše o sucu koji je sudio 1992. za ubojstvo obitelji Zec.

Svjedok je izjavio da se već 2001. bavio i pisao o ubojstvu obitelji Zec, da je u redakciju donio materijale - 300 stranica iz istrage, da je oko toga još razgovarao sa osobama iz tadašnjeg tužilaštva i policije, da je od Ante Nobila saznao da je Tomislav Merčep posjetio osobe koje su bile uhićene zbog ubojstva te tražio da ih se pusti, da je iz dokumentacije istrage bilo navedeno da je oružje bilo registrirano na MUP. Na pitanja branitelja okr. da li je protiv Tomislava Merčepa podignuta kaznena prijava i odbačena tijekom 1992., ili da li je postojao samo jedan rezervni sastav MUP-a, . svjedok nije znao odgovor. O samom imenu postrojbe "Merčepovci" svjedok je pojasnio da su se oni sami tako zvali, da su ih mediji tako nazivali, da on nije izmislio navedeni naziv kao ni ime Domovinski rat, ali da je kroz razgovore pouzdano dokazano da je ta jedinica bila financirana, naoružana od MUP-a, a čiji pripadnici su ubili dijete. a iz dokumentacije se vidi da pojedino oružje nije bilo evidentirano kod pripadnika te jedinica pa stoga zaključuje da ista i nije bila potpuno službena. Svjedok ne zna gdje je u trenutku ubojstva obitelji Zec nalazio Tomislav Merčep. Na pitanje zamjenika ŽDO Zagreb, svjedok je odgovorio da, koliko se sjeća, nije susreo ikog tko je u inkriminirano vrijeme bio u Pakračkoj Poljani, da su mu izvori iz policije govorili da je ta postrojba vezana uz Tomislava Merčepa, da se radi o neslužbenom sastavu, da im je bio autritet, ali svjedok ne zna da li im je i zapovjedao.

2. svjedok Davor Butković,

Sjedok obrane, pozvan na okolnost objavljelog članka "*Evo zašto Merčep mora u zatvor*" u kojem je naveo da je Tomislav Merčep zapovjedno odgovoran za ubojstva ljudi iz Pakračke Poljane. Svjedok je iskazao da je još 1993. dobio dokument "Informacija" klasificiran kao državna tajna koji je sadržavo podatke o nestancima Srba iz Hrvatske, a gdje se spominjala i Pakračka Poljana pa i nestanci osoba Antić, Nuić, a koji su bili pripadnici te postrojbe. Na pitaje branitelja svjedok je izjavio da je pisao dosta i o ubojstvu obitelji Zec, da se ubojstvo dogodilo u prosincu 1991, da su počinitelji uhićeni u roku od par dana, da su pušteni u svibnju 1992., ali se ne sjeća da je protiv njih vođen nekakav kazneni postupak. Kao urednik on je bio odgovoran za izbor naslova članka te je naveo da je Tomislav Merčep zapovjednik, jer je to bila opće poznata informacija, da je sam okrivljeni to izjavljivao po

medijima 90-tih, da je nosio maskirnu uniformu, da je bio izvor informacija, da su sami pripadnici, osobito oni optuženi za ubojstvo obitelji Zec to govorili. O Miri Bajramoviću svjedok je rekao da je isti ocijenjen kao nepouzdan, da je obećavao silne materijale, video snimke ali da nikada ništa nije predočio pa stoga i nisu objavili intervju s njim. Ujedno je spomenuo i mnoga imena tadašnjih visokih dužnosnika s kojima je razgovarao u ono vrijeme i svi su govorili kako se podrazumijeva da je Tomislav Merčep zapovjednik postrojba u Pakracu.

Zamjenik ŽDO Zagreb predložio je saslušanje još jedan svjedok, policajac u inkriminirano vrijeme, na okolnost odvođenja civila sa područja Kutine te da se ponovo pozove kao svjedokinja Sandra Obajdin.

Zapažanja:

Ni 15 min nakon izlaska iz sudnice Novi list je objavio kraku vijest te naveo i da je sudac naložio policijsko dovođenje oba svjedoka za 13h¹.

Svjedoci, novinari upozoreni su na dužnosti i prava svjedoka ali isto tako i na mogućnost nesvjedočenja, ili otkrivanja izvora informacija dobivenih u svezi sa obavljanjem profesije, po čl. 234 st. 5. ZKP²

Sudsko diktiranje zapisnika otežava tijekom rasprave, a ujedno ne može prenijeti sve detalje iskaza (osobito kad ga po žalbi proučava viši sud u zatvorenoj sjednici), stoga pozivamo na punu primjenu upotrebe transkripta što se sada koristi prvenstveno pri prvom ispitivanju osumnjičenika. Drugi svjedok je pažljivo pratio diktiranje svog iskaza u zapisnik pa i često nadopunjavao predsjednika vijeća.

15. lipanj 2015. godine – nastavak dokaznog postupka

Svjedok Stojanović Nikola, tadašnji policijski djelatnik PU Kutina

Svjedok je izjavio da je osobno provodio tzv. krim - obradu u nekoliko slučajeva koji su se odnosili na protuzakonito lišavanja slobode te druga kaznena djela s tim u vezi. Izjavio je da su te 1991. Srbe iz Kutini počeli odvoditi u Pakračku Poljanu radi ispitivanja i zadržavanja. Svjedok je osobno vodio predmete koji su se odnosili na oštećenike Peleša i Velagića. Mnogi Srbi se odande nikad nisu vratili. Inače, tada je u Pakračkoj Poljani vrijedio poseban zakon za postrojbu koja je tamo bila stacionirana i kojoj je na čelu, kako se pričalo, zapovjednik bio Tomislav Merčep. Pripadnici HV-a, branitelji Pakraca, dosta često su u razgovoru sa mnom isticali probleme koje su imali sa pripadnicima te pričuvne postrojbe iz Pakračke Poljane, posebice zbog brojnih kaznenih djela koja su činili vršeci tako teror i prema našim vojnicima, rekao je svjedok.

Svjedoka optužbe koji je trebao svjedočiti o odvođenju Ilije Danojevića u Pakračku Poljanu, u rujnu 1991., a koji je na području općine Pakrac pronađen mrtav i nije obuhvaćen optužnicom, vijeće je odbilo kao nevažan. Svjedokinja Sandra Obajdin nije pristupila zbog bolesti.

1 <http://www.novolist.hr/Vijesti/Hrvatska/Mercep-na-cekanju-Malic-nije-dosao-na-sud-Butkovica-policija-nije-pronasla>

2 Oslobođeni su obveze svjedočenja: 5) novinari i njihovi urednici u sredstvima javnog priopćavanja o izvorima obavijesti i podataka za koje su saznali u obavljanju svoga zanimanja i koji su uporabljeni prilikom uređivanja sredstava javnog priopćavanja, osim u kaznenom postupku zbog kaznenih djela protiv časti i ugleda počinjenih putem sredstava javnog priopćavanja.

3. srpanj 2015. godine – nastavak dokaznog postupka

Svjedokinja Sandra Obajdin je ispričala svoj nedolazak bolešću, zamjenik ŽDO je predložio ispitivanje svjedoka Andrije Hebranga na okolnost uhićenja i puštanja Đorđa Gunjevića iz pritvora u Pakračkoj Poljani, obrana se nije protivila dokazu te je sud rješenjem utvrdio da će se isti pozvati na slijedeću raspravu.

Zamjenik ŽDO Zagreb je predao sudu izmjenjenu optužnicu.

Izmjene optužnice

Optuženi Tomislav Merčep se tereti za počinjenje ratnog zločina protiv civilnog stanovništva po čl. 120 OKZRH u svezi sa čl. 28³. OKZRH, da je u razdoblju od 8. listopada do sredine mjeseca prosinca 1991., na području Zagreba i Pakračke Poljane, tijekom međunarodnog oružanog sukoba između oružanih snaga RH i s druge strane oružanih snaga bivše JNA, te naoružanih vojnih i paravojnih formacija pobunjenog srpskog stanovništva potpomognutih dragovoljcima iz ostataka bivše Jugoslavije, protivno odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata, Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba, kao savjetnik MUP, u okviru kojeg je postojala pričuvna postrojba stacionirana u Pakračkoj Poljani i dijelom u Zagrebu, kao stvarni zapovjednik te postrojbe, iako je znao da njemu podređeni nezakonito postupaju neovlašteno lišavajući slobodu, pljačkajući, zlostavljajući i ubijajući civilne osobe nije poduzeo mjere da takva nezakonita postupanja spriječi i suzbije.

29. rujn 2015. godine – nastavak dokaznog postupka

Svjedok Andrija Hebrang

Svjedok je izjavio da je u inkriminirano vrijeme bio Ministar zdravstva u Vladi RH, da nije bio u Pakračkoj Poljani, ali je često bio u Pakracu. Poznaje Đorđa Gunjevića, kojeg je zadužio da organizira konvoj kroz sela 270 psihijatrijskih bolesnika srpske nacionalnosti nakon što je general neprijateljske vojske Rašeta odbio preuzeti te bolesnike, što je isti i učinio. Nedugo nakon te akcije svjedok je čuo da je Đorđe Gunjević uhićen te je intervenirao kod ministra Vekića da se isti pusti te da mu se omogući da sa obitelji otputuje u Švicarsku. Svjedok je izjavio da je on dao radio-stanicu Gunjeviću. Ne zna koja je policijska postrojba uhitila Đorđa Gunjevića. Tomislava Merčepa je znao susresti u ministarstvu, jer je on bio pomoćnik ministra, ali se ne sjeća da su posebno o nečemu razgovarali.

---

³ Članak 28. (1) Krivično se djelo može počinuti činjenjem ili nečinjenjem. (2) Krivično djelo može biti počinjeno nečinjenjem samo kad počinitelj propusti činjenje koje je bio dužan izvršiti.

1. Svjedok Đuro Straga

Svjedok je izjavio da poznaje Duška Maletića koji je bio doktor u pakračkoj bolnici. Rekao je da je Maletić imao stan koji je gledao na neprijateljske položaje te im je taj stan ustupio kako bi mogli imati bolji pregled. Naveo je da je jednom prolazio kroz Pakračku Poljanu i da je tamo vidio Maletića i Đorđa Gunjevića koji su se nalazili u prostoriji u Društvenom domu. Prilikom tog susreta Maletić mu je rekao da je optužen da je bio ministar zdravlja u SAO Krajini. Svjedok je pitao Mandarela za Maletića te mu je objasnio kako optuženi nije bio na neprijateljskoj strani. Mandarelo je rekao da će zvati Zagreb kako bi to riješio. S Mandarelom je bio i „crni gospodin“ za kojeg ne zna kako se zove. Navodi kako je radi organizacije obrane inače razgovarao sa Mandarelom, „crnim gospodinom“ i kasnije je došao čovjek čiji je nadimak bio Pop. Nije nikada vidio Merčepa na terenu. Na pitanje koga je zvao Mandarelo u vezi puštanja Maletića kaže da pretpostavlja da je zvao Zagreb, nekoga u MUP-u, s obzirom da su bili pričuvna jedinica. Tomislava Merčepa je vidio na proslavi oslobođenja Lipika koji je bio u civilnoj odori. Upitan je kakve je veze imao Tomislav Merčep sa njegovom postrojbom odgovara da ne zna no svi su ga gledali kao spasitelja jer je bio pomoćnik ministra unutarnjih poslova.

2. Svjedok Damir Filkas

Svjedok je izjavio da je bio sudionik Domovinskog rata u jedinici za posebne namjene MUP-a, a zapovjednik mu je bio Mandarelo. Ne zna tko je bio zapovjednik Mandarelu. Kao izviđač je bio stacioniran u Pakračkoj Poljani u privatnoj kući. Na pitanje poznaje li Pavla Ignjatovića odgovara da ne zna (*iako su iz istog sela*), ali kaže da je u selu bilo puno ljudi sa prezimenom Ignjatović. Na pitanje poznaje li Momčila i Velibora Ignjatovića kaže da zna Momčila Ignjatovića i Velibora Ignjatovića i koliko se sjeća njihov otac je bio Pajo. Na pitanje je li ikada nekoga zarobio odgovara da nije, odnosno da nije u to vrijeme na području Pakračke Poljane. Na pitanje poznaje li Gorana Grahovca i Tejkana Kutića odgovara da ne zna. Tomislava Merčepa poznaje kada su se osnivale udruge dragovoljaca.

3. Svjedok Slavko Filkas

Svjedok je izjavio da je bio pripadnik I pakračke bojne. Sa sinom Damirom nije bio u istoj postrojbi ali pretpostavlja da su bili na istom području. Na pitanje poznaje li Tejkana Kutića odgovara da ga poznaje te da ga je zadnji put vidio 7 ili 8 dana nakon pada Pakraca. Kaže da je on imao dva sina i dvije kćeri (Rade, Čedo, Radojka, ne može se sjetiti imena druge kćeri). Kaže kako je Radojka imala sina Gorana ali da ne zna što je bilo sa svima njima jer su oni ostali u selu a Hrvati su otišli iz sela. Kaže kako mu je Pavle Ignjatović preporučio da ode iz sela jer je imao trgovinu a objasnio mu je kako su u II svjetskom ratu bili obijani trgovci.

4. svjedok Mario Vrban

Svjedok je rekao da je Zvonimir Zakošek zapovjedio onima koji su držali kontrolu, da ne smiju puštati nikoga u ratne zone koji nisu bili pripadnici postrojbe, ali ne zna tko je to njemu zapovijedao. Ne sjeća se da su u njegovoj kontrolnoj točki bili Krešimir Šteović, Goran Skozit ili Edo Baksa. Kaže da je Mijo Jajić povremeno znao doći ali ne zna zašto je zapravo dolazio. Kaže da on nije vezao Božu Velebita i da su barem još dvije osobe koje se zovu Mario tada bile u postrojbi.

01. prosinac 2015. godine – otvaranje glavne rasprave

Suđenju okr. Tomislavu Merčepu je započelo ispočetka, zbog mišljenja Vrhovnog suda RH da se svi kazneni postupci trebaju voditi po novim odredbama Zakona o kaznenom postupku. Tako je postupak krenuo iznova čitanjem optužnice (*konstatira se čitanje*), koja je izmijenjena 30. lipnja 2015. Okrivljeni se očitovao da se ne osjeća krivim, pa su započeli uvodni govori optužbe potom obrane.

Dokazni postupak

U dokaznom postupku je, uz suglasnost stranaka, izvršen uvid u iskaze svjedoka od 26. ožujka 2012. do prethodne rasprave, održane 20. listopada 2015.

1. svjedok Jordan Atanasovski

Svjedok je izjavio da je u inkriminirano vrijeme bio savjetnik brigadira Jezerčića, koji nije imao u nadležnost pričuvnu postrojbu MUP-a već je za istu bio zadužen Dragutin Hubak iz Bjelovara. Sa terena je izvještaje slao Damir Kufner (djelatnik SZUP). Na terenu je samo jednom sreo Tomislava Merčepa na jednoj koordinaciji. Ne zna tko je bio zapovjednik postrojbe stacionirane u Pakračkoj Poljani, nema saznanja o nestancima civila sa tog područja.

2. svjedok Igor Mikola (danas 44 god.)

Svjedoka je izjavio da je tijekom boravka u Kolumbiji imao prometnu nesreću te pati od povremene amnezije, da je teškog zdravstvenog stanja jer već nekoliko dana štrajka glađu. Svjedok je izjavio da mu je zapovjednik je bio ministar Vekić (*preminio u prosincu 2014*), a zaduženje mu je bilo osobna sigurnost okr. Tomislava Merčepa. Izjavio je da nije sudjelovao u ubojstvu Aleksandre i Mihajla Zec, da je sve to podmetnuto, da je njegove inicijale na remenu puške napisao netko drugi. Za Aleksandra Antića – Sašu, svjedok je izjavio da je i danas živ te su ga zbrinule srpske obavještajne službe (*tijelo nikad pronađeno*). Pitanja vezana uz Marinu Nuić, predsjednik vijeća nije dozvolio jer ona nije žrtva ove optužnice. Svjedok ne zna ništa o pritvoru, privođenju, mučenju i ubijanju zatvorenika u Pakračkoj Poljani. Detaljno je opisao koje je sve oružje imao, koje je automobile vozio, nakon predočenja fotografija, na istima je prepoznao Sinišu Rimca, Muniba Suljića, planinarski dom Adolfovac na Sljemenu.

Zapažanja:

Predsjednik vijeća ja tijekom svjedočenja svjedoka Mikole zadržao dignitet suđenja, bez obzira na reakcije svjedoka tijekom svjedočenja; traženja vode, energetskog napitka, stava i držanja, komunikacije sa drugim osobama prisutnim u sudnici).

18. prosinca 2015. godine – nastavak dokaznog postupka

1. Svjedok Damir Kufner

Svjedok je izjavio da poznaje okrivljenika ali da ga u inkriminiranom periodu nije vidio u Pakračkoj Poljani te da kao djelatnik SIS-a nije bio zadužen za pripadnike rezervnog sastava MUP-a, već za neprijatelje u redovima HV, da je o svojim saznanjima pisao izvještaje pretpostavljenima (Atanasovski), da se danas više ne sjeća sadržaja istih ali da oni moraju postojati u nekom arhivu. Ne sjeća se da je netko prijavljivao nestanke svojih bližnjih, osobno poznaje Đorđa Gunjevića iz Pakraca, zna da je Mirko Cicvara bio direktor Ribnjačarstva, ali to su sva njegova saznanja.

2. Svjedok Dragutin Hubak

Svjedok je izjavio da je bio djelatnik SZUP u inkriminirano vrijeme, zadužen za područje zapadne Slavonije. Svjedok je izjavio da misli da nije bio u Pakrčkoj Poljani u inkriminirano vrijeme, ne poznaje okrivljenog, o svom radu je izvještavao nadređene, kao nadređenog je naveo generala Milu Ćuka.

Rasprava se nastavlja 21. siječnja 2016.. kada će se kao svjedok pozvati Rudi Stipčić.